

Kis szombathelyi bloom(m)isztika

Bár irodalomelméleti köz-hely, hogy a regényhősök soha-sem egyetlen, hús-vér személyből születnek, mégsem haszontalan — és főleg nagyon szórakoztató — eljárásni a gondolattal, hogy: „vajon hol lehet (mondjuk) Joyce egy napos hősenek, a szombathelyi Virág Lipótnak a szülőháza?” A Bloom-kultusz fellendülőben van a megyeszékhelyen: néhány éve itt is illik megünnepelni a Bloom-napot, vagyis június 16-át; a Szombathelyi Képtárban megrendezett Osztrák—magyar trafik című kiállításon pedig nemcsak Virág Lipót portréja, hanem a szülőház falának egy darabja is látható — mint műalkotás. Orbán Róbert, itt következő írásunk szerzője, a Virágok családfájának kutatására indult.

„*En Virag Lipoti Szombathelyről...*

En Rudolph Virag, jelenleg dublini, Clanbrassil Street 52. szám alatti, azelőtt a magyar királyság szombathelyi lakosa...

Az elhunyt Rudolph Bloom elmesélte az ő 6 éves fiának, Leopold Bloomnak vándorlásokat és a letelepedéseket sorrendjükben visszamenőleg Dublinban, Londonban, Firenzében, Milánóban, Bécsben, Budapesten (és e helyek között)... (Joyce: Ulysses)

Miért mondja Joyce regénye-

nek hősét (Viragot, Flowert) szombathelyi származásúnak? Ali-alig megválaszolható kérdés. Amit a szombathelyi Blum család (Virág nevű zsidók az 1800-as években nem éltek Szombathelyen) múlt századi történetéről tudhatunk, az nagyjából a következő: a család első tagja, a Sopron megyei Lakompokról (ma Lackenbach—Burgenland) származó Blum Márton rőfös kereskedő 1843-ban költözik be Szombathelyre. Családjával előtte néhány évig Tanán élt. Zsidók ebben az időben nem lehettek háztulajdonosok a városban, ezért Blum Márton is házat bérel, mégpedig Bossányi Mihály szűrszabótól az akkori Gyöngyös utcában, a 36. szám alatt. Az 1840-es évek Gyöngyös utcája ma a Fő tér nevét viseli, a szóban forgó ház pedig a 40-es számú épület (felvételnél), amelyre azóta emeletet építettek. Ez a ház az elkövetkező évtizedekben Blum Márton és családjának otthona, ahol az első időkben velük élt fiuk, Sándor is, aki még Tanán született.

1848-ban ugyancsak Szombathelyen lakik, de nem a 36. számú házban, hanem gazdájánál egy akkor 15 éves lakompaki születésű szolgálólány, Blum Rozália. Minden bizonnyal Blum Márton rokona, talán a leánya. Rozália Altmann Ferenc

feleségeként 1890-ben hal meg.

Talán a családhoz tartozik a szintén lakompaki származású Blum Julianna is, Blumschein Nathan rongyszedő felesége. Leszármazottaik egy része — köztük Leopold Blumschein — az ötvenes évek végén Szentmártonban él. (Szentmárton abban az időben még önálló település volt.)

Blum Sándor 1858 körül költözik Szentmártonba, a 4-es számú házba. A költözés minden bizonnyal házasságkötésével is összefügg, hiszen ez idő tájt veszi feleségül Lázár Juliannát, akitől négy lánya és egy fia születik. Az 1871-ben született Henrik a századforduló táján nem Szombathelyen él. Henry Flower??

Rudolph Virag és apja, Leopold Virag elhomályosult dagerrotípiája 1852-ben készült az ő első, illetőleg második unokatestvérük, Stefan Virag fényképészműtermében, Székesfehérvárott, Magyarországon.

A székesfehérvári Blumokról: zsidók először 1836-ban költözhettek be Székesfehérvárra. Az első tíz betelepülési engedélyért folyamodó családfő között találunk egy Blum Márton és Blum Simon nevűt is. (Mindkét család előző lakhelye Lovasberény volt.) A vasi és a fehérvári Blum családok közötti rokonság nem elképzelhetetlen,

de a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján nem is bizonyítható. A fehérvári és a rohonci zsidó közösség kapcsolatára utal többek között az is, hogy Zipser Mayer előbb Fehérváron, majd Rohoncon rabbi, később ismét visszatér Fehérvárra.

1852-ben Virág nevű fényképészműterem nincs a városban. Nem kizárható, de nem is nagyon valószínű, hogy a Blum család valamelyik tagja segédként dolgozott egy másik műteremben.

Meglepő az, hogy valóban létezett Székesfehérváron egy Virág-féle fényirda, de nem 1852 táján, hanem 1907 és 1920 között. Tulajdonosa Virág Sándor 1881-ben Ozorán, Tolna megyében született, 1920-ban 39 évesen halt meg. (Joyce az Ulysses 1914 és 1921 között írta!)

Honnan ismerte, hol hallotta Joyce a Szombathely és Székesfehérvár nevet? Egyik forrása talán Villani Lajos báró környezete lehetett. A diplomáciai feladatokat ellátó, de irodalommal is foglalkozó Villani Joyce-szal egy időben tartózkodott Triesztben. A Dublini emberek „szálas magyarja”, Villona talán az ő nevének eltorzítása?

„*Íme, a szóban forgó virág. Egy férfitől kaptam, nevét nem tudom. ... Ismerik a régi Kasztília Rózsájáról.*” (Ulysses)

Ebben a házban lakott Blum Márton

Fotó: K. T. V.